

Personālizstāde. Jevgēnijs Mermans *Bilžu atlants*

Jevgēnijs Mermans ir ukraiņu izcelsmes mākslinieks, kurš šobrīd mitinās Izraēlā. Šī ceļojošā izstādē līdz Rīgai, ceļojusi caur Kijevu un Viļņu. Izstādi veido lielformāta gleznas, kuru tapšanu iedvesmojis ilustrēts ģeogrāfijas

atlants, kurš vairākkārt publicēts Leipcigā 19. gs. beigās un 20. gs. sākumā. Kopā ar ainavām un dabasskatiem, ilustrācijas ataino valstu pamatiedzīvotājus, salas, tuksnešus un kalnus no dažādām pasaules vietām, detalizēti atklājot ķermeņa un galvaskausa uzbūvi, sejas pantus un mīmiku dažādām cilvēku rasēm un to nacionālajai piederībai, raugoties no vācu pētnieka perspektīvas, impērijas norieta un nacionālistiskās nacistu kustības dzimšanas laikā.

Mākslinieka Mermana eļļas gleznas seko ilustrācijām, kuras aplūkojamas atlanta otrajā daļā, kas veltīta ne – eirokeiskajām valstīm, liecot uzsvaru uz konkrētiem attēliem, kas pamodināja māksliniekā ziņkāri: cilvēki no dažādām kultūrām un piederības, šo zemju fauna un flora.

Mermana izvēle, lietot mazos, monohromatiskos zīmējumus, kuri attēloti grāmatā, piešķirot tiem lielu, krāsainu interpretāciju, ir izaicinoša nostāja. Viņa darbos Ir grūti atrast lokālas atsauces, kā piemēram tas ir pašreizējā gleznu sērijā, kur viņš atsaucas uz Eiropas glezniecību (vai ilustrāciju). Tajā pašā laikā, attēlu izvēle var nebūt pilnība nejauša, iespējams saistīta ar mākslinieka biogrāfiju un ģeo – politisko realitāti. Viņa pielietotais darbības princips šeit atgādina populārās mūzikas aranžijas jeb cover praksi vai vecu filmu reproducēšanu, ar kuras paīdzību viņš piesavinās oriģinālās ilustrācijas un *ietērpj* tās jaunā, personiskā un mūsdienīgā izskatā. Ar šo procesu attīstās diskusija par varas attiecībām starp dominējošo kultūru un kontrolēto kultūru, ko veidojis simtiem gadu ilgs koloniālisms. Diskusiju pastiprina attēlu izvēle no šī atlanta sējuma, kas, kā minēts, attiecas uz to, ko eiropieši dēvē par *trešo pasauli*. Mermana gleznas uzsver disonansi starp rietumu apbrīnu par *cildeno mežoni* un šo *mežoņu* okupācijas un ekspluatācijas vēsturi un atgādina, kā vēstures gaitā un līdz pat mūsdienām bailes no svešā un nezināmā pārvēršas naidā un vardarbībā.